

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	171-24/264160
Otsuse kuupäev	27.09.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Syntrade Oy vaidlustus sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla riigihankes „Traumatoloogia ja ortopeedia metallosteosünteesi vahendid“ (viitenumber 264160) riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16 kehtetuks tunnistamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Syntrade Oy, esindajad vandeadvokaat Erki Fels ja advokaat Gregor Saluveer Hankija, sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla, esindaja Liisa Saamot
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

- 1. Rahuldada Syntrade Oy vaidlustus ja tunnistada kehtetuks sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla 23.08.2024 otsus tunnistada kehtetuks menetlus riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16.**
- 2. Mõista sihtasutuselt Põhja-Eesti Regionaalhaigla Syntrade Oy kasuks välja vaidlustusmenetluses tasutud riigilõiv 1280 eurot ja lepinguliste esindajate kulud 1980 eurot (käibemaksuta).**

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

- 1. 19.01.2024 avaldas sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla (edaspidi Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Traumatoloogia ja ortopeedia metallosteosünteesi vahendid“ (viitenumber 264160) (edaspidi Riigihange) hanketeate.**

Riigihange on jagatud 48-ks osaks. Riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16 soovib Hankija sõlmida raamlepinguid reieluu ettepuurimiseta proksimaalse naela ostmiseks erinevatele haiglatele.

Riigihanke osades 13 ja 14 sõlmitakse raamleping ühe pakkujaga, Riigihanke osades 15 ja 16 mitme pakkujaga ja viiakse läbi minikonkursid.

2. 02.09.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Syntrade Oy (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Riigihanke menetluse tunnistamise otsusele Riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16 (Hankija 23.08.2024 otsus).

3. Vaidlustuskomisjon teatas 09.09.2024 kirjaga nr 12.2-10/171 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 12.09.2024 ja neile vastamiseks 17.09.2024.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Syntrade Oy**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Hankija põhjendab Riigihanke osades 13—16 menetluse kehtetuks tunnistamist sellega, et ainult Vaidlustaja pakkumus on riigihanke alusdokumentidele (edaspidi RHAD) vastav, Hankija väitel ei ole tagatud piisav konkurents.

Hankija ei ole teinud ühegi pakkumuse kohta vastavuse otsust. Riigihanke menetluse kehtetuks tunnistamise otsus ei saa asendada mittevastavaks tunnistamise otsuseid. Vaidlustuskomisjonil ei ole võimalik selle vaidlustusmenetluse raames hakata vaagima kahe teise pakkuja Osaühingu AB Technology ega Ortolink Invest OÜ pakkumuste vastavust.

Selge on, et kui Hankija põhjendus menetluse kehtetuks tunnistamisel seisneb selles, et ainult üks pakkumus vastab RHAD-le, on otsuse õiguspärasuse vältimatuks eelduseks see, et RHAD-le vastabki üks pakkumus. Kuna seda ei ole võimalik väita ilma, et Hankija oleks teinud pakkumuste vastavuse kohta otsust, on vaidlusalune otsus õigusvastane.

4.2. Euroopa Kohus selgitab lahendites C-27/98 ja C-440/13, et menetluse kehtetuks tunnistamine ei ole välistatud selle tõttu, et üks pakkuja on menetluses alles:

- „Hankija ei ole kohustatud algatatud riigihankemenetlust lõpuni viima ja asjaomast lepingut sõlmima, isegi kui hankemenetlusse on jäänud ainult üks pakkuja.“
- „Hankija ei ole kohustatud tunnistama edukaks ainsat menetlusse jäänud pakkujat.“

Euroopa Kohus selgitab niisiis, et hankija ei ole kohustatud viima hankemenetlust lõpuni ainult sel põhjusel, et üks pakkuja on jäänud menetlusse alles – kohus ei väida, et ühe pakkuja menetlusse jäämine teeb hanke kehtetuks tunnistamise automaatselt õiguspäraseks.

Praegusel juhul on Riigihanke osades 13—16 menetluses alles kõik kolm pakkujat.

4.3. Ülejäänud Hankija väited on selgelt otsitud. Hankija väidab, et nõukogu on kinnitanud

2024. aastaks kahjumi, mille tõttu tuleb Hankijal maksumuse vormi täiendada. Vastupidiselt Hankija väidetule on Hankija juhatuse esimees meedias kinnitanud, et negatiivsed hinnangud haigla finantsseisule on valed. Kahjum tuleneb suuremahulistest investeeringutest, mille tarbeks on võetud „pikaajalisi kohustusi mõistlikel laenutingimustel“. Esimehe sõnul on finantsseis hea ning suuremahuliste investeeringutega jätkatakse ka tulevastel aastatel. Majandusaasta aruandes öeldakse, et regionaalhaigla grupp ei taotlegi kasumit ning grupp on majanduslikult jätkusuutlik, lühiajaliselt maksevõimekas ning pikaajaliselt võimekas viima ellu planeeritud investeeringuid.

Seega ei vasta tõele väide, et Hankija soovib maksumuse vormi täiendamise kaudu kasutada oma rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt. Samasugune maksumuse vorm oli kasutusel kõikides Riigihanke osades, kuid see ei ole takistanud Hankijal enamikus osades juba praeguseks hetkeks lepingu sõlmimist.

4.4. Vaidlustaja esitas 02.09.2024 täiendavad seisukohad.

4.4.1. Hankija on vastuses vaidlustusele hakanud sisuliselt selgitama, milles seisneb Osaühingu AB Technology ja Ortolink Invest OÜ pakkumuste mittevastavus. Isegi kui need selgitused on tõesed, ei ole need selle vaidlustuse lahendamisel asjassepuutuvad. Hankija ei ole teinud ühegi pakkumuse kohta vastavuse otsust. Vaidlustuskomisjon ei saa kontrollida otsust, mida ei ole olemas.

4.4.2. Kui Hankija soovib tugineda hankemenetluse kehtetuks tunnistamisel väitele, et menetlusse on jäänud vaid üks pakkuja, peab menetlusse olema jäänud vaid üks pakkuja. Selline olukord tekib aga vaid siis, kui Hankija teeb vastavuse kohta otsused ja kõikidel pakkujatel on olnud võimalik oma kaebeõigust realiseerida.

Vaidlustuskomisjon ei saa menetlusökonoomia põhimõttest tulenevalt jätta kehtima otsust, mida Hankija ei ole teinud.

4.4.3. Hankija on väitnud maksumuse vormi kohta, et see lubab väidetavalt hindadega manipuleerimist. Isegi kui see vastaks tõele, põhjendas Hankija vaidlusaluses otsuses, et *üks ettevõtja on sellist võimalust kasutanud*, vastuses vaidlustusele ütleb Hankija otse välja, et selleks ettevõtjaks on Vaidlustaja. Vaidlustaja pakkumus on hetkel pingereas III kohal. Kui Hankija on ekslikult võimaldanud hindadega manipuleerida, kuid I ja II kohal olevad pakkujad pole seda võimalust niikuinii kasutanud, siis ei ole hetkel Hankijal alust öelda, et Riigihanke menetlus tuleb sel põhjusel tunnistada kehtetuks. Hankija kardetud olukord, et Riigihankes osutub edukaks ettevõtja, kes on maksumuse vormiga väidetavalt manipuleerinud, ei saa hetkel kehtivate Hankija otsuste valguses realiseeruda.

4.4.4. Hankija mõlema põhjenduse õiguspärasuse vältimatuks eelduseks on see, et Vaidlustaja on päriselt ainuke menetlusse jäänud pakkuja. Nii kaua, kui see järeldus ei ole Hankija otsuste kaudu jõustunud, ei saa sel põhjusel Riigihanke menetlust kehtetuks tunnistada.

5. Hankija, sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16 esitasid pakkumuste esitamise tähtajaks (08.03.2024) pakkumused kolm pakkujat. Hankija kontrollis esitatud pakkumuste vastavust ning tuvastas, et RHAD-is sätestatud tingimustele vastas üksnes Vaidlustaja pakkumus.

Täiendavalt tuvastas Hankija, et ta peab muutma maksumusvormis (vt RHAD-i dokument pealkirjaga „264160 maksumuse vorm 140224.xlsx“) toodud eduka pakkumuse maksumuse kujunemise arvutamise meetodit, kuna hetkel on maksumusvormis võetud parima pakkumuse väljaselgitamiseks (odavaim keskmine hind, vt maksumusvormi lahtrit K9) arvesse üksnes lahtrites B9 kuni B16 nimetatud tooteid. Selline arvutamise meetod tekitab olukorra, kus pakkujatel on näiliselt võimalik küll esitada soodsaim pakkumus lahtrites B9 kuni B16 nimetatud toodete keskmist maksumust arvestades, kuid juhul, kui pakkujad määravad ülejäänud toodetele turuväärtusest kordades suurema maksumuse, siis Hankija jaoks tähendab see faktiliselt olukorda, kus Hankijal ei ole võimalik oma rahalisi vahendeid säästlikult ning otstarbekalt kasutada (RHS § 3 p 5). Vaidlustaja ise on pakkumuse esitamisel sellist võimalust ka kasutanud.

5.2. Hankija ei pea menetlusökonoomia põhimõttest lähtuvalt mõistlikuks teha eraldi pakkumuse vastavaks või mittevastavaks tunnistamise otsuseid. Asjaolusid kogumis hinnates esinevad alused Riigihanke menetluse kehtetuks tunnistamiseks Riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16.

5.2.1. Ühe pakkuja poolt esitatud tagatis ei vastanud hanketeates nõutud tingimusele. Seega oleks Hankijal tulnud see pakkumus RHS § 114 lg 2 alusel Riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16 tagasi lükata.

Hanketeate p 5.1.12. sätestab, et: *„Tagatis tuleb esitada hanke osades, mille eeldatav maksumus ületab 500000 eurot. Esitatava tagatise suurus on 1% hanke osa eeldatavast maksumusest. Pakkuja esitab hankija poolt nõutud pakkumuse tagatise krediidi- või finantseerimisasutuse või kindlustusandja garantiina või rahasumma deponeerimisena hankija arvelduskontole.“/.../.*

Hankija arvelduskontole deponeeriti hanketeate p 5.1.12. alusel tagatisena 15 542,26 eurot märkides selgituseks: *„Traumatoloogia ja ortopeedia metallosteosünteesi vahendid, 264160, OSA 13, OSA 15 TAGATIS“.*

Riigihanke osa 13 eeldatav maksumus oli hanketeate kohaselt 1 500 000 eurot, mistõttu tagatise suurus riigihanke osas 13 oleks pidanud olema 15 000 eurot. Riigihanke osa 15 eeldatav maksumus oli hanketeate kohaselt 1 000 000 eurot, mistõttu tagatise suurus oleks riigihanke osas 15 pidanud olema 10 000 eurot.

Hankijal ei olnud võimalik tuvastada, millisele Riigihanke osale oli esitatud tagatis tegelikult mõeldud. Sellest lähtuvalt luges Hankija tagatise täielikult esitamata jäetuks. Tegemist on puudusega, mida ei saanud selgitusega kõrvaldada, sest võimalik täpsustus, millisele Riigihanke osale on tagatis(ed) antud, muutnuks pakkumuse sisu. Selline olukord ei oleks teiste pakkujate suhtes olnud läbipaistev ega kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega (RHS § 3 p-d 1 ja 2). Hankijal ei ole võimalik asuda ise sisustama pakkumust ja eeldama, millisele osale esitatud tagatist võinuks kohaldada.

5.2.2. Teise pakkuja poolt esitatud pakkumus ei vastanud RHAD-i tehnilise kirjelduse p-s 16.1.4.1. nõutud tingimustele

Tehnilise kirjelduse p-i 16.1.4.1. kohaselt peavad naelad olema pikkuse vahemikus 170-235 mm ja valikus peab olema vähemalt kahes erinevas pikkuses naelased. Pakkumusega koos

esitatud tehnilise ettepaneku p-st 16.1.4.1. koos tehnilise andmestikuga (lisa 2 ja 3, /ärisaladus/) nähtub, et pakkuja kinnitab lahtris pealkirjaga „Parameetri arväärtus või sätestatud tingimuse täitmise täpne kirjeldus“: „*Pikkused 180mm ja 260mm*“, mistõttu ei vasta pakkumus tehnilise kirjelduse p-s 16.1.4.1. nõutud tingimustele.

5.3. Hankija majanduslikud võimalused on oluliselt muutunud. Hankija nõukogu poolt 13.02.2024 nõukogu koosoleku otsusega (lisa 4 /ärisaladus/) kinnitatud 2024. aasta eelarvest lähtuvalt tuleb Hankijal nii käesoleval kui tõenäoliselt ka järgnevatel aastatel oma kulusid ulatuslikult piirata, kuivõrd 2024 aasta majandustulemiks on planeeritud -5,6 miljoni euro suurune kahjum (vt Regionaalhaigla 13.02.2024 nõukogu koosoleku otsuse protokolli punkti 2, lisa 2 lk 16, lisa 3 lk 1 esimene lõik ning lk 3).

Hankija peab muutma maksumusvormis (vt RHAD-i dokument pealkirjaga „264160 maksumuse vorm 140224.xlsx“) toodud eduka pakkumuse maksumuse kujunemise arvutamise meetodit, kuna hetkel on maksumusvormis võetud parima pakkumuse väljaselgitamiseks (odavaim keskmine hind, vt maksumusvormi lahtrit K9) arvesse üksnes lahtrites B9 kuni B16 nimetatud tooteid. Selline arvutamise meetod tekitab olukorra, kus pakkujatel on näiliselt võimalik küll esitada soodsaim pakkumus lahtrites B9 kuni B16 nimetatud toodete keskmist maksumust arvestades, kuid juhul, kui pakkujad määravad ülejäänud toodetele turuväärtusest kordades suurema maksumuse, siis Hankija jaoks tähendab see faktiliselt olukorda, kus ei ole võimalik oma rahalisi vahendeid säästlikult ning otstarbekalt kasutada (RHS § 3 p 5).

Kuna Vaidlustaja ise on pakkumuse esitamisel sellist võimalust kasutanud, so esitanud oma pakkumuses ülejäänud toodetele turuväärtusest mitmeid kordi suurema maksumuse, siis on loogiliselt põhjendatav ja mõistetav, et Hankija jaoks tähendab see olukorda, kus näiliselt on Vaidlustaja esitanud küll majanduslikult soodsaima pakkumuse, kuid tegelikkuses see nii ei ole, kuna ülejäänud tooted, mida Hankija oma ravitegevuses kasutab, muudavad Vaidlustaja poolt esitatud pakkumuse maksumuse Hankija jaoks oluliselt kallimaks.

5.4. Hankijal puudust teistes Riigihanke osades reaalne vajadus maksumuse vormi muuta, kuna teised pakkujad ei kasutanud teistes Riigihanke osades ära olukorda, kus pakkumuse maksumuse vormi tabelis toodud valemi järgi oli pakkujal võimalik näiliselt esitada soodsaim pakkumus, kuid ülejäänud toodetele, mida valemis ei arvestata, oleks toodetele määratud mitmekordne turuhind.

5.5. Hankija pikaajaline finantsseis (sh suuremahuliste laenude teenindamine) saab olla jätkusuutlik üksnes olukorras, kus ta kasutab oma rahalisi vahendeid järjepidevalt säästlikult ning otstarbekalt. Riigihanke menetlust jätkates ja ainsa järele jäänud pakkujaga (Vaidlustajaga) lepingut sõlmides ei ole tegemist Hankija rahaliste vahendite otstarbeka ning säästliku kasutamisega.

5.6. Hankija hinnangul võimaldavad Hankija 23.08.2024 otsuses toodud põhjendused mõista Hankija vajadust Riigihanke menetluse osades 13, 14, 15 ja 16 kehtetuks tunnistamiseks.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. 23.08.2024 on Hankija otsustanud Riigihanke menetluse osades 13, 14, 15 ja 16 kehtetuks tunnistada (edaspidi Otsus).

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Otsusest on tuvastatavad kolm põhjendust Riigihanke menetluse osades 13, 14, 15 ja 16 kehtetuks tunnistamiseks RHS § 73 lg 3 p-i 6 alusel:

- 1) osades 13, 14, 15 ja 16 esitasid pakkumuse kolm pakkujat (sh Vaidlustaja). Riigihanke alusdokumentidele (edaspidi RHAD) sätestatud tingimustele vastab üksnes Vaidlustaja pakkumus. Hankija ei pea otstarbekaks vormistada osades 13, 14, 15 ja 16 pakkumuste vastavaks ja/või mittevastavaks tunnistamise otsuseid. Ainsa järele jäänud pakkujaga lepingut sõlmides poleks tegemist konkurentsi efektiivse ärakasutamisega (RHS § 3 p 3);
- 2) Hankija soovib uues riigihankes täiendada tehnilise kirjelduse p-i 16.1.4.1., kuna Hankija peab võimalikuks kasutada oma ravitegevuses ka teistes mõõtudes tooteid;
- 3) Hankija soovib uues riigihankes täiendada maksumusvormi (Riigihankes on eduka pakkumuse välja selgitamiseks võetud arvesse üksnes lahtrites B9 kuni B16 nimetatud tooteid, kui pakkujad määravad ülejäänud toodetele turuväärtusest kordades suuremad maksumused, siis Hankija jaoks tähendab see olukorda, kus tal ei ole võimalik oma rahalisi vahendeid säästlikult ning otstarbekalt kasutada (RHS § 3 p 5). Üks kolmest pakkujast¹ on pakkumuses sellist võimalust kasutanud).

7. RHS § 73 lg 3 p 6 sätestab ühe hankemenetluse lõppemise alusena hankemenetluse kehtetuks tunnistamise hankija enda otsusega põhjendatud vajaduse korral omal algatusel.

Põhjendatud vajaduse korral sisustamisel on nii Euroopa Kohtu kui ka Eesti kohtute ja vaidlustuskomisjoni varasem praktika siiani tunnustanud hankemenetluse kehtetuks tunnistamise otsustamisel hankija väga laia diskretsiooniruumi - hankemenetluse kehtetuks tunnistamisel on õiguspärane iga kaalutlus, mis on kooskõlas riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega ning on reaalne (Tallinna Ringkonnakohtu otsus 3-18-452, p 13 teine lõik).

Vaidlust ei saa olla selles, et põhjendatud vajadus hankemenetluse kehtetuks tunnistamiseks võib olla nii hankijast sõltumatu kui ka hankijast tulenev, see ei pea olema kaalukas või oluline (Euroopa Kohtu otsus C-27/98, p-id 23 ja 25), kuid see ei tohi olla meelevaldne. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et hankemenetluse kehtetuks tunnistamine on eelkõige võimalik siis, kui mingil põhjusel pole võimalik hankemenetlust jätkata.

Vaidlustuskomisjon ei saa teostada Otsuse õiguspärasust kontrollides kaalutlusõigust Hankija eest. Alljärgnevalt vaidlustuskomisjon hindab üksnes seda, kas Otsuses toodud põhjendused on asjakohasest ja võimaldavad järeldada, et Riigihanke menetlust osades 13, 14, 15 ja 16 jätkata ei saa.

Seega on Otsus õiguspärane, kui Otsuse põhjendused on reaalsed, kontrollitavad ja võimaldavad mõista Otsuse sisu.

8. Kõigepealt põhjendab Hankija Otsust konkurentsi puudumisega.

8.1. Euroopa Kohtu otsustest C-27/98 (p-id 26, 32, 34) ja C-44/13 (p-id 35-36) tulenevalt on hankijal õigus mitte jätkata hankemenetlust ja tunnistada see RHS § 73 lg 3 p-i 6 alusel kehtetuks, kui menetlusse on jäänud vaid üks pakkuja.

Eelnimetatud Euroopa Kohtu otsuste sisu on avanud Tallinna Ringkonnakohus oma otsuse 3-

¹ tegemist on Vaidlustaja pakkumusega
6 (9)

18-452 p-is 13: *Euroopa Kohtu lahendis nr C-27/98 märgiti [---], et hankijal puudub kohustus hankelepingu sõlmimiseks hankemenetluse ainsa pakkujaga (p-d 21, 24, 33 ja 34) ning hankemenetluse lõpetamiseks ei pea hankijal olema mingeid mõjuvaid põhjuseid ning hankemenetluse lõpetamine ei ole piiratud erijuhtudega (p-d 23 ja 25). Euroopa Kohus on selles lahendis tuletanud hankemenetluse lõpetamise õiguse efektiivse konkurentsi ärakasutamise eesmärgist hankemenetluse läbiviimisel (p-d 26, 27, 31 ja 32). Euroopa Kohus on kohtuasjades T-383/06 ja T-71/07 lisaks märkinud, et hankijal ei ole enne väljavalitud pakkujaga lepingu allkirjastamist lepingu sõlmimise kohustust ja ta võib üldisest huvist lähtuva ülesande raames vabalt hankest loobuda või hankemenetluse kehtetuks tunnistada (p 59). Asjas nr C-440/13 on Euroopa Kohus tuginenud lahendile nr C-27/98 ning arendanud oma mõtet edasi, leides, et hanketeate kehtetuks tunnistamise otsus võib tugineda põhjustel, mis on seotud eeskätt hinnanguga, kas avaliku huvi seisukohast on kohane viia hankemenetlus lõpuni, arvestades muu hulgas majandusliku konteksti, faktiliste asjaolude või ka hankija vajaduste võimaliku muutumisega. Selline otsus võib põhineda ka asjaolul, et konkurents ei ole piisava tasemega, kuivõrd riigihankemenetluse tulemusel osutus vaid üks pakkuja võimaliseks riigihankelepingu täitma (p 35). Euroopa Kohus lisas, et tingimusel, et on järgitud läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, ei ole hankija kohustatud algatatud riigihankemenetlust lõpuni viima ja hankelepingu sõlmima, isegi kui hankemenetlusse on jäänud ainult üks pakkuja (p 36). Kokkuvõtvalt leidis Euroopa Kohus, et kui hankemenetlusest kõrvaldamise aluste kohaldamise tingimused ei ole täidetud, ei takista see hankijal võtta vastu otsust mitte sõlmida riigihankelepingu, mille kohta viidi läbi hankemenetlus, ning jätta hankelepingu sõlmimata ainsa hankemenetlusse jäänud pakkujaga, kelle pakkumus oli edukaks tunnistatud (p 37).*

Viidatud kohtuotsustest nähtuvalt ei ole oluline kui palju pakkumusi üldse esitati (kas hinnakonkurents oli olemas), vaid see kui palju jääb pakkumusi lõpuks menetlusse. Konkurentsi puudumisena on käsitletav olukord, kus erinevatel põhjustel on hankemenetlusse jäänud vaid üks pakkuja.

Käesoleval juhul oli aga Otsuse vastu võtmisel Riigihanke menetluses osades 13, 14, 15 ja 16 alles kolm pakkumust. Sellest, et Hankija üksnes on kontrollinud pakkumuste vastavust, kuid ei pidanud vajalikuks RHS § 114 alusel vastavaid otsuseid vastu võtta, ei saa järeldada, et mõni pakkumus on Riigihanke menetlusest välja langenud.

Vaidlust pole selles, et Hankija pole teinud Riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16 pakkumuste vastavaks tunnistamise ega ka tagasi lükkamise otsuseid.

8.2. Hankija on küll Otsuses (ja vaidlustusmenetluses) põhjendanud seda, miks kaks pakkumust kolmest ei vasta RHAD-le, kuid Otsus pole käsitletav kahe pakkumuse tagasi lükkamise otsusena. Vaidlustuskomisjon ei saa asuda RHS § 73 lg 3 p-i 6 alusel tehtud Otsuse õiguspärasuse kontrollimisel kontrollima ka seda, kas kahe pakkuja pakkumused vastavad RHAD-le või mitte. Vaidlustuskomisjon ei saa Hankija asemel asuda Riigihankes otsustama seda, kas pakkumused tuleb vastavaks tunnistada või tagasi lükata.

Seega ei saanud Hankija Otsuses lähtuda sellest, et Riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16 on alles jäänud üks pakkuja ja sellega pole tagatud konkurentsi efektiivne ärakasutamine.

9. Teiseks põhjendab Hankija Otsust sellega, et soovib uues riigihankes täiendada tehnilise kirjelduse p-i 16.1.4.1., kuna ta peab võimalikuks kasutada oma ravitegevuses ka teistes mõõtudes tooteid.

Kui hankija eksimuse tõttu on tarvis riigihanke alusdokumente muuta või täiendada on lubatav hankemenetluse kehtetuks tunnistamine RHS § 73 lg 3 p-i 6 alusel. Selline põhjendatud vajadus hankemenetluse kehtetuks tunnistamiseks ei pea olema erandlik või oluline (Euroopa Kohtu otsus C 27/98, p-id 23 ja 25), kuid peab olema reaalne.

Tehnilise kirjelduse p-i 16.1.4.1. järgi soovib Hankija naelu, mille pikkused on *vahemikus 170-235mm, valikus vähemalt kaks erinevat pikkust*.

Vaidlustuskomisjonil pole võimalik selle põhjenduse asjakohasust kontrollida, sest ei Otsuses ega ka vaidlustusmenetluses pole Hankija selgitanud, millistes mõõtudes naelu Hankija ja teised 3 raviasutust veel vajavad. Seega ei saa vaidlustuskomisjon järeldada, et Hankija on eksinud ja vajab veel mingis pikkuses naelu. Üksnes väide, et on vajalikud teistes mõõtudes tooted, ei põhjenda Riigihanke menetluse RHS § 73 lg 3 p-i 6 alusel kehtetuks tunnistamist, kui pole veenvalt tõendatud, et Hankijal tegelikult on vajadus teistes pikkustes naelu hankida (ja seda on võimalik teha üksnes selle Riigihanke tulemusena sõlmitavate raamlepingute alusel).

10. Hankija eesmärk kasutada oma rahalisi vahendeid otstarbekat ja säästlikult, hankija majanduslik võimekust saavad olla olulisteks kaalutluseks, mis põhjendavad hankemenetluse RHS § 73 lg 3 p-i 6 alusel kehtetuks tunnistamist.

Kolmas Hankija põhjendus ongi seotud Hankija rahaliste vahenditega ja haakub esimese põhjendusega. Nimelt soovib Hankija uues riigihankes vältida olukorda, kus edukas pakkumus selgitatakse välja üksnes lahtrites B9 kuni B16 nimetatud tootete maksumustest. Hankija lähtub sellest, et peab sõlmida raamlepingu Vaidlustajaga, kes ainsana kolmest pakkujast on pakkumuses esitanud ülejäänud toodetele väga kõrged maksumused.

Vaidlust pole selles, et Riigihanke osades 13, 14, 15 ja 16 on kolmest pakkujast ainult üks (Vaidlustaja) esitatud pakkumuses kõrged maksumused ülejäänud toodetele. Kuna Otsuse vastu võtmisel oli Riigihanke menetluses neis osades kolm pakkumust ja Vaidlustaja pakkumus oli kohal nr 3, siis pole Hankijal lähtuvalt Vaidlustaja pakkumusest mistahes vajadust täiendada maksumusvormi ja olla mures oma rahaliste vahendite pärast. Lisaks sellele - raamlepingu sõlmimine ei kohusta Hankijat ostma, Hankija lähtub tellimuste esitamisele ja minikonkursside läbi viimisel oma tegelikest vajadustest (raamlepingute p 4.2.).

11. Hankija Otsuse põhjendused ei veena vaidlustuskomisjoni Hankija vajaduses Riigihanke menetlus osades 13, 14, 15 ja 16 kehtetuks tunnistada. Kõiki asjaolusid arvesse võttes ei nähtu Otsusest ega ka Hankija vastusest vaidlustusele, et Riigihanke menetluse osades 13, 14, 15 ja 16 kehtetuks tunnistamiseks oleks Otsuse vastu võtmisel põhjendatud vajadus RHS § 73 lg 3 p-i 6 mõttes.

Sellest tulenevalt tunnistab vaidlustuskomisjon kehtetuks Otsuse Riigihanke menetluse osades 13, 14, 15 ja 16 kehtetuks tunnistamiseks, kuna see on vastuolus RHS § 73 lg 3 p-iga 6 ja RHS § 3 p-is 1 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõttega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt.

12. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

12.1. RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 1280 eurot.

12.2. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks - 3630 eurot (käibemaksuta), 16,5 tunni õigusabi osutamise eest, keskmise tunnitasuga 220 eurot (käibemaksuta).

Vaidlustuskomisjon leiab, et asja keerukust ja materjalide hulka silmas pidades on Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulud põhjendamatult suured.

Vaidlustuskomisjoni hinnangul on vajalikud ja põhjendatud Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulud kokku 1980 eurot (käibemaksuta), 9 tunni õigusabi osutamise eest keskmise tunnitasuga 220 eurot (käibemaksuta), mis tuleb Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõista.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets